

Lägesrapport angående förslag och beslutade insatser i samband med Samordningsuppdraget i Västra Götaland

Regeringens uppdrag till Samordningsmännen i Västra Götaland har pågått under ca tolv månader. Under denna tid har den allvarliga situationen på arbetsmarknaden i Västra Götaland, med kraftig ökning av antalet varsel och därefter snabbt stigande arbetslöshet, beskrivits i flera rapporter. Samordningsmännen har redovisat en rad förslag till åtgärder. Effekten av samordningsarbetet behöver belysas, vilket är bakgrunden till att denna avställningsrapport tagits fram. I den redovisas i vilken utsträckning Regeringen vidtagit åtgärder inom ramen för dessa förslag.

I rapporten beskrivs också beslut som fattats av Västra Götalandsregionen och andra aktörer för att möta krisen på arbetsmarknaden genom regionalpolitiska utvecklingsinsatser. Redogörelsen omfattar även beslut som fattats av Strukturfondspartnerskapet i Västsverige.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER RIKTADE TILL REGERINGEN

Åtgärder för att stimulera sysselsättningen

Utökning av Af:s ram för arbetslöshetsersättningar och aktivitetsstöd.

Under 2008 uppgick arbetslösheten till 305 000 personer i genomsnitt. Under första halvåret 2009 hade den ökat till 417 000 personer. Detta har i sin tur lett till att antalet deltagare i olika arbetsmarknadspolitiska program ökat från 85 000 i genomsnitt varje månad år 2008 till ca 133 000 under 2009. För 2010 beräknas antalet bli 242 000, för 2011 och 2012 beräknas antalet deltagare sjunka något till knappt 240 000.

Utgifterna för arbetslöshetsersättningar och aktivitetsstöd ökar från ca 23 miljarder kr år 2008 till ca 36 miljarder under 2009 och knappt 54 miljarder kr år 2010. För 2011 och 2012 beräknas utgifterna till drygt 56 miljarder kr. Sammantaget beräknas utgifterna för arbetsmarknadspolitiken uppgå till drygt 64 miljarder kronor under 2009. I statbudgeten för 2010 föreslår Regeringen att 87,7 miljarder avsätts, vilket ökas till ca 93 miljarder 2011 och 2012.

I budgetpropositionen aviseras satsningar på sammanlagt ca 54 000 platser inom arbetsmarknadsåtgärder:

- För att ge arbetslösa möjligheter att hålla kontakt med arbetslivet satsas på att erbjuda tillfälliga arbeten inom miljö, skogsvård, kulturarv, omsorg och skola (LYFT). Under 2010 beräknas 40 000 platser till denna satsning. Platserna ska tillhandahållas inom statliga och kommunala bolag samt ideella organisationer. Regeringen avser att tillsätta en särskild förhandlingsperson, som ska förhandla med berörda organisationer om lämpliga platser. Förhandlingspersonen ska också samverka med samordnarna i detta arbete.
- Förstärkt coaching för korttidsarbetslösa med 8000 platser samt ytterligare 4000 platser inom arbetspraktik och praktisk kompetensutveckling
- 1000 platser inom arbetsmarknadsutbildning.

För att möta den ökade belastningen på Arbetsförmedlingen ökas Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag med 600 Mkr.

Ändra Af:s s k 6-månadersregel, varigenom insatser för ungdomar sätts in först efter 6 månader.

Enligt den s k 6-månadersregeln skulle den sökande vara inskriven vid Arbetsförmedlingen och själv aktivt söka arbete under tre månader, därefter få stöd i sitt sökande under tre månader. Först efter dessa 3+3 månader kunde andra åtgärder sättas in. Sedan våren 2009 kan Af sätta in arbetspraktik eller utbildning för ungdomar under 25 år redan efter tre månader.

Utökad möjlighet för lokala arbetsförmedlingar att fatta beslut, vilka nu hanteras centralt.

Arbetsförmedlingens generaldirektör har meddelat lokala arbetsförmedlingar att de har utvidgade möjligheter att disponera budgetmedel mellan åtgärder.

Ökade resurser till kommunerna.

Under 2009 har kommuner och landsting beviljats extra stöd för 2010 med sammanlagt 14 miljarder kr, att utbetalas i december 2009, varav 13 miljarder fördelas med 70 procent till kommunerna och 30 procent till landstingen. Den sista miljarden ges till landstingen som stöd för ökade kostnader i samband med den befarade influensapandemin. Därutöver föreslår Regeringen att anslaget för kommunalekonomisk utjämning tillfälligt ökar med 4 miljarder kr under 2010. Det samlade extra statliga stödet till kommunsektorn för 2010 uppgår därmed till 17 miljarder kr.

För 2011 föreslås att anslaget för utjämning ökar med 5 miljarder kr. Genom de extra satsningarna beräknar Regeringen att 23 000 fler personer kan sysselsättas i den kommunala sektorn än annars skulle varit fallet.

Stimulera utbyggnaden av vindkraft genom att höja elcertifikatsystemet utöver de 17 TWh som gäller idag.

I klimatpropositionen 2008/09:163 föreslog Regeringen att målet för ökningen av den förnybara elproduktionen, via elcertifikatsystemet, ska sättas till 25 TWh till år 2020, jämfört med år 2002.

Stimulera bostadsbyggande.

Den 20 maj 2009 fattade Regeringen beslut om att införa kreditgarantier under byggtiden. Krediterna trädde i kraft den 1 juli 2009 och uppgår till 10 miljarder kr.

Införa resebidrag/flyttstöd för arbetssökande i hela Norden.

Ingen åtgärd

Flyttstöd även till ungdomar <25 år.

Ingen åtgärd

Uppdrag till Skolverket att se över avtalen om praktiklön för elever på yrkeslinjer, som idag bedöms vara ett hinder för att få ut elever i praktikplats.

Ingen åtgärd

Utöka Almis möjligheter att hantera låneansökningar även från företag, som har fler än 250 anställda, men <500 Mkr i omsättning.

Ingen åtgärd

Ökade resurser till Almi.

I november 2008 beslöt Regeringen om ett kapitaltillskott på 2 miljarder kr.

Förslag på åtgärder inom utbildningsområdet

Möjlighet för varslade personer att genomgå arbetsmarknadsutbildning med lön under uppsägningstiden, kombinerat med aktivitetsstöd efter uppsägning, under längre tid än 4 månader.

Enligt Arbetsförmedlingen Göteborg finns inte längre någon 4-månadersgräns för utbildningens längd.

Ökade resurser till KY-utbildningar, i avvaktan på att den nya Yrkehögskolan kommer igång.

Den 1 juli 2009 bildades Myndigheten för yrkeshögskolan. Den nya yrkeshögskoleutbildningen (yh-utbildning) ersätter de tidigare kvalificerad yrkesutbildning, påbyggnadsutbildning samt lärlingsutbildning. Studier vid yrkeshögskola berättigar till studiemedel.

För år 2009 beräknas antalet platser inom yrkesvux uppgå till 5600 och inom Yrkehögskolan till 1500 platser. För år 2010 ökar antalet platser inom yrkesvux till drygt 18 000 och inom Yrkehögskolan till 4500. År 2011 blir motsvarande antal knappt 19 000 resp 5000. Det innebär att under perioden 2009 – 2011 satsas drygt 5 miljarder kr, motsvarande ca 54 000 årsplatser på kommunal yrkesutbildning och yrkeshögskoleutbildning.

Det statliga stödet för vuxenutbildning ökar från drygt 430 Mkr år 2008 till beräknat 808 Mkr år 2009 och för 2010 föreslås drygt 2,8 miljarder kr. För 2011 föreslås anslaget öka till närmare 3 miljarder kr för att 2012 minska till 1,8 miljarder kr.

Ökade statsbidrag till kommunal vuxenutbildning.

Budgetpropositionen innehåller medel till 10 000 platser år 2010-2011 inom vuxenutbildningen för både teoretiska och yrkesinriktade studier. I budgetpropositionen görs också en nationell satsning på tusen platser vid folkhögskolorna som bl.a. syftar till att arbetslösa ungdomar skall kunna läsa in gymnasiebehörighet.

Utöka bidragsandelen till 80 procent i studiestödet även för vuxna studerande som bedriver kompletterande studier inom yrkesvuxenutbildning, kvalificerad yrkesutbildning eller yrkehögskola.

I prop. 2008/09:97 föreslår Regeringen att arbetslösa >25 år ges möjlighet att erhålla studiestöd med högre bidragsandel under 2009 och 2010.

Särskilda resurser till högskolor och universitet för att utveckla nya arbetsmarknadsanpassade utbildningar.

Regeringen bygger ut högskoleutbildningen med 10 000 nya platser för åren 2010 och 2011. För 2010 tillförs Göteborgs universitet 325 nya platser, Högskolan i Borås 200 platser, Högskolan i Skövde 75, Högskolan Väst 500 samt Chalmers 200 nya platser.

I prop 2008/09:97 omfördelar Regeringen ca 93 Mkr inom anslagen till universitet och högskolor. I Västra Götalands län får Göteborgs universitet, Chalmers och Högskolan i Borås få ökade anslag med tillsammans drygt 46 Mkr, medan övriga högskolor i länet får behålla sina anslag. Netto tillförs således länet 46 Mkr. Omfördelningen av platser blir permanent från 2010. För 2012 föreslås ytterligare permanenta omfördelningar från högskolor med lägre sökandetryck till dem med högre.

Nationell samordning av valideringsinsatser.

Regeringen har uppdragit åt Myndigheten för yrkeshögskolan att ta fram en nationell valideringsstandard. Myndigheten startade sin verksamhet juli 2009.

Undersök möjligheterna att utnyttja Globaliseringsfonden.

Regeringen lämnade den 5 juni en ansökan till Globaliseringsfonden avseende uppsägningar på Volvo Cars och underleverantörer samt Pininfarina, dock ej Saab Automobile. I oktober 2009 beviljade fonden Volvo Personvagnar samt underleverantörer (inkl Pininfarina) totalt 9,8 miljoner Euro för olika typer av insatser.

Kontakter har tagits med departementet för att även Saab Automobile ska omfattas av insatser.

Utbildning i företag av icke-varslade personer, med stöd från Af.

Regeringen har uttalat stöd för att ESF-medel används för sådana åtgärder.

Möjligheter att genomföra kompetensutvecklingsinsatser i företag för varslade personer, med stöd från Af (utbildning i företag).

Ingen åtgärd

Statligt bidrag till tjänstledighet för studier för sysselsatta utan treårigt gymnasium.

Ingen åtgärd

Stöd till vuxenutbildning via kommunalförbund och inte bara via kommuner.

Enligt villkor för ansökning av medel för yrkesvuxenutbildning kan ansökan lämnas av: enskild kommun. Det omfattar även kommuner i samverkan där en (1) kommun företräder samtliga kommuner som beslutat ingå sådan samverkan. Detta förutsätter någon form av avtal mellan kommunerna som skall bifogas i ansökan.

Omfördelning av Af:s resurser mot mer arbetsmarknadsutbildning.

I budgetpropositionen satsas på 1000 nya platser inom arbetsmarknadsutbildningar under 2010 (se ovan).

Kunskapslyft för småföretag, ägare och anställda.

Ingen åtgärd

Förslag till åtgärder riktade till fordonsindustrin

Åtgärder så att det statliga forskningsbolaget, som Regeringen föreslog 11 dec 2008, kommer igång skyndsamt.

I skrivelse till Riksdagen den 11 juni 2009 redogör Regeringen för vidtagna åtgärder med anledning av de förslag till insatser för fordonsindustrin som Regeringen presenterade den 11 december. Bolaget Fouriertransform AB bildades formellt före årsskiftet. Den 19 december 2008 tillfördes bolaget ett kapitaltillskott på 3 miljarder kr. Vid bolagsstämma den 22 december beslutades om en nyemission på 3 miljarder kr samt antogs en bolagsordning. Den 29 april 2009 utsågs ordinarie styrelse till bolaget. Den hittillsvarande verksamheten i bolaget har bestått i att ta emot ansökningar om olika investeringsobjekt. Handläggning av vissa ansökningar har påbörjats.

Vidta åtgärder så att ansökningar om undsättningslån kan hanteras snabbt.

I december 2008 medgav EU-kommissionen ökade möjligheter för medlemsstaterna att inom ramen för EG-fördragets statsstödsregler lämna stöd till företag för att motverka effekterna av den finansiella krisen.

Förordningen (2009:19) om lån till företag inom fordonsindustrin trädde i kraft den 15 februari 2009. Enligt förordningen är det Riksgäldskontoret som prövar ansökningar om lån. Villkoren bedöms av både Regeringen och utomstående som mycket strikta, vilket gjort det svårt för ansökande företag att leva upp till dessa. Regeringen följer utvecklingen i branschen för att vid behov vidta ytterligare åtgärder.

I budgetpropositionen för 2010 föreslås att förordningen förlängs att gälla även för 2010.

Förlängd miljöbilspremie.

Premien avskaffad 1 juli 2009, i stället har en femårig skattebefrielse för miljöbilar införts.

Inför skrotningspremie.

Regeringen har vid flera tillfällen avvisat förslaget.

Se över villkoren för undsättningslånen.

Regeringen följer utvecklingen, men har inte vidtagit åtgärder för att ändra villkoren.

Statliga lånegarantier måste snarast komma igång.

Förhandlingar mellan berörda företag, EU-kommissionen och EIB påbörjades i december 2008. Den 29 januari 2009 uppdrog Regeringen till Riksgäldskontoret att för statens räkning förhandla med Volvo Cars, Ford och EIB om villkoren för en statlig garanti. Den 12 mars beviljade EIB ett lån på 200 miljoner Euro till Volvo Cars, under förutsättning att statlig garanti utfärdades. Den 5 juni 2009 godkände EU-kommissionen prissättningen på de statliga garantierna. En ytterligare förutsättning är att övriga villkor är färdigförhandlade mellan staten och Volvo Cars. Avtalet är klart men processen vilar i avvaktan på att ägarförhållandena förtydligas.

Även Volvo Lastvagnar och Scania beviljades lån av EIB den 12 mars, men där behövdes inga statliga garantier. Även andra bolag inom fordonsindustrin har ansökt om garantier, och Regeringen är bredd att pröva ansökningar om garantier om så krävs.

Den 11 juni 2009 gav Regeringen i uppdrag till Riksgäldskontoret att för statens räkning förhandla med Saab Automobile, ägarna och EIB om villkoren för statliga garantier. Den 21 oktober beviljade EIB ett lån på ca 400 miljoner Euro till Saab Automobile, under förutsättning att statliga garantier utfärdas. Garantivillkoren måste också godkännas av EU-kommissionen. Därefter kan Regeringen ta ställning till huruvida garantier ska beviljas.

I budgetpropositionen föreslås att garantierna förlängs att gälla även under 2010.

INSATSER SOM GJORTS AV VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN OCH ANDRA AKTÖRER I VÄSTRA GÖTALAND FÖR ATT MÖTA DEN EKONOMISKA KRISEN

Beslut i Regionutvecklingsnämnden

Regionutvecklingsnämnden, RUN, i Västra Götalandsregionen fattar årligen beslut om projektinsatser på ca 360 mkr. I samverkan med andra parter, t ex kommunerna, satsar RUN på utvecklingsprojekt inom hela näringslivet. Under 2009 har en fokusering skett på satsningar med anknytning till fordonsindustrin. Det handlar särskilt om innovationer och utveckling inom energi och miljö. Denna inriktning bedöms ligga fast under 2010. Nedan följer en kort redovisning av beslutade åtgärder som har särskild relevans för att möta den ekonomiska krisen.

InMotion

2009-06-11 fattade RUN beslut om InMotion-programmet som är en offensiv satsning som skall bidra till omställning och förnyelse inom områdena hållbara transporter, energi och miljö. Satsningen uppgår till 150 mkr och skall genomföras under 2009-2010 i samordning med forskningsinstitut, universitet, högskolor och kommunalförbund i Västra Götaland.

Vid RUN-mötet 9009-09-15 beslutades om stöd inom InMotion-programmet med ca 32 mkr.

Forskning och utveckling i små och medelstora företag

2009-05-19 beslutade RUN att satsa 10 mkr för att stärka de små och medelstora företagens möjligheter att konkurrera på globala marknader, bidra till hållbar tillväxt och skapa nya arbetstillfällen samt förbättra kunskapsöverföringen mellan mindre företag, akademien och forskningsinstituten.

Utvecklingsinsatser i Skaraborg

2008-12-09 beslutade RUN att stödja ett åtgärdsförslag som utarbetats av företagen, kommunalförbundet och högskolan i Skaraborg. Åtgärderna syftar till kompetenshöjning och produktutveckling inom främst fordonsindustrin. Stödet uppgår till 6 mkr.

Tillväxtanalyser i små- och medelstora företag i Sjuhärad

2009-05-19 beslutade RUN att satsa 2,4 mkr inom ramen för programmet Kraftsamling Sjuhärad som fokuserar på utvecklingsbehoven för företagen i Sjuhärads kommuner.

Maritima möjligheter i kristid

2009-06-11 beslutade RUN att satsa 1,6 mkr för att stimulera den maritima sektorn. Trots att flertalet havsanknutna branscher bedöms som långsiktigt stabila har även dessa företag drabbats av lågkonjunkturen. Under 2009 och 2010 finns därför goda möjligheter att stimulera produktutveckling och kompetenshöjning

Ytterligare medel till Företagsakuten

2009-03-17 beslutade RUN att tillföra en miljon kronor till företagsakuten för att utvidga rådgivningen i hela Västra Götaland.

Stimulation and facilitation of new business creation and innovation 2009 (STIM-IN)

2009-03-17 fattade RUN beslut om stöd till ett samverkansprojekt i Västra Götaland för att identifiera och genomföra avknoppningar inom små och medelstora företag. Satsningen uppgår till 750 000 kr.

RUN satsar på särskilda insatser för kompetensutveckling i Västra Götaland 2009-09-15

I budgeten för 2010 har Regionfullmäktige gett uppdraget till RUN att i samverkan med kommuner och arbetsmarknadens parter vara aktiva för att tillgodose yrkeskompetensbehovet i arbetslivet. Den uppkomna arbetsmarknadssituationen ställer nu stora krav på att kompetenssystemen ska fungera. Branscher, företag, offentliga verksamheter och enskilda människor efterfrågar kompetensutveckling i många olika former. Samordningen mellan kommunerna och kommunalförbunden har ökat med målet att möta de ökande behoven, dels med egna resurser och dels genom att samordna de kompetensinsatser som får olika former av statligt stöd.

Västra Götalandsregionen har mot denna bakgrund också ett ansvar för att utveckla kompetensförsörjningen i regionen. RUN beslutade därför att avsätta en ram på 40-50 Mkr av regionala utvecklingsmedel till kompetensutveckling i Västra Götaland under 2009.

Regional samverkan på utbildningsområdet

Sedan årsskiftet har Västra Götalandregionen ett samordningsnätverk inom utbildningsfrågor kopplade till regional tillväxt. Nätverket samordnar, informerar och skapar arenor för att gemensamt främja tydligare samverkan mellan utbildning och arbetsliv.

Alla fyra kommunalförbundens kunskap och kompetenssamordnare, liksom Västra Götalandsregionens enhet för kunskap och kompetens, träffas regelbundet. Samordning på utbildningsområdet har även förankrats i Beredningsgruppen för regionutveckling, BRU, som är ett organ för Västra Götalandsregionen och kommunerna. Samarbetet är i första hand inriktat på kommunal vuxenutbildning, yrkeshögskolor och Kvalificerad yrkesutbildning. Även företrädare för högskolor och universitet har medverkat vid några av träffarna.

Inom ramen för den ökande samverkan kring utbildningsfrågor har efterfrågan även ökat på valideringsinsatser i Västra Götaland. Genom beslut i Regionutvecklingsnämnden Västra Götalandsregionen gör bl.a. ekonomiska satsningar för att kvalitetssäkra metoder för validering och samordna valideringsverksamheter över hela regionen. Ansvaret för validering ligger på Yrkeshögskolemyndigheten och Västra Götalandsregionen för en dialog med myndigheten

Strukturfondspartnerskapet i Västsverige; beslut i Europeiska Socialfonden

Med direkt koppling till den ekonomiska krisen och den strukturella omställning tillverkningsindustrin gått till mötes har Strukturfondspartnerskapet i Västsverige, prioriterat en rad kompetensutvecklingsinsatser i branscher som står inför direkt omställning. Medlen för dessa satsningar kommer i första hand från Europeiska Socialfonden.

I mars 2009 gjordes, inom det västsvenska strukturfondspartnerskapet, prioriteringar på närmare 100 miljoner kronor och i juni 2009 ytterligare drygt 50 miljoner kronor. Sammantaget har således ca 150 miljoner kronor prioriterats av medel från Europeiska Socialfonden. Kompetensutvecklingsprojekten riktas direkt till sysselsatta inom

tillverkningsindustrin, främst fordonsindustrin och dess underleverantörer, samt andra utsatta branscher som exempelvis pappersindustrin.

Totalt berörs ca 200 företag, och ca 16 000 sysselsatta har därigenom beretts kompetensutveckling.

Bland totalt ca 25 projekt som riktar sig direkt till de tydligast utsatta branscherna, finns:
VÄSTKRAFT¹: Berör ca 50 företag i Göteborgsregionen, omsluter ca 50 mkr
Beslut togs i mars 2009

AURORA¹ Berör ca 30 företag i Fyrbodalen, omsluter drygt 20 mkr, beslutades juni 2009,

COMPETENCE,
INNOVATION and
FLEXICURITY¹: Berör ca 25 företag i Sjuhärad, omsluter ca 18 mkr, beslutades juni 2009-08-20

Motsvarande delregionalt projekt planeras för Skaraborg.

Bland övriga fordonsrelaterade projekt (beslut tagna mars eller juni 2009) märks bland annat:

Omställning Tidaholm, Tidaholms kommun:	4,5 mkr ¹
Vinnande konstruktion, Learn4auto:	3,5 mkr
Expedition Framåt, Cross design AB:	1,3 mkr
Kompetensutveckling SAAB Automobil AB och GM Powertrain	2,0 mkr
Mim-team/Mim Construction	5,9 mkr
Omställning Dals Ed, Dals Eds kommun	2,3 mkr ¹
Kunskapssamhället, Vårgårda kommun	5,3 mkr ¹
Kompetensutveckling Bengtsfors, Sensus Region	3,8 mkr
Omställning Process, Conmore Ingenjörbyrå	0,7 mkr
Teknikomställning, HRM Ritline AB	3,6 mkr
Övriga omställningsprojekt	cirka 29 mkr

De beviljade (prioriterade) medlen skall användas i syfte att stärka strategisk och långsiktig kompetens, vilken bedöms nödvändig för att de utsatta branscherna snabbare skall kunna ta sig ur nuvarande kris samt också stå mer starka inför kommande konjunkturedgångar.

En dialog pågår mellan Västra Götalandsregionen och berörda myndigheter angående möjligheten att utnyttja ytterligare ESF-resurser i närtid för att genomföra fler satsningar inom fordonsindustrin.

Strukturfondspartnerskapet i Västsverige; beslut i Europeiska Regionalfonden

Medel från Europeiska Regionalfonden har av Strukturfondspartnerskapet i Västsverige prioriterats till exempelvis Innovatum AB i Trollhättan, Gothia Science Park i Skövde, Espira i Borås samt i Göteborg bland annat till Business Region Göteborg. Dessa medel syftar framförallt till att stärka viktiga utvecklingsplattformar i Västra Götaland och stimulera till forskning och långsiktig utveckling inom det västsvenska näringslivet.

¹ Offentlig projektägare, men deltagarna sysselsatta i privata företag

2009-10-22